

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідас ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-23.10- 05.01/103.00.1/Б/ОК17 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 16 / 1

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою факультету
Гірничої справи,
природокористування та
будівництва

21 вересня 2023 р.,
протокол № 8

Голова Вченої ради

 Володимир КОТЕНКО

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ОК 17 «УНІВЕРСИТЕТСЬКА ОСВІТА ТА АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ»

для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр»
спеціальності 103 «Науки про Землю»

освітньо-професійна програма «Управління земельними і водними ресурсами»
факультет гірничої справи, природокористування та будівництва
кафедра наук про Землю

Схвалено на засіданні кафедри
наук про Землю

19 вересня 2023 р.,

протокол № 6-1

Завідувач кафедри

 Олена ГЕРАСИМЧУК

Гарант освітньо-професійної
програми

 Лариса ШЕВЧУК

Розробник: доктор біологічних наук, професор кафедри наук про Землю
ШЕВЧУК Лариса

Житомир
2023 – 2024 н.р.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-23.10- 05.01/103.00.1/Б/ОК17- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 16/2

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів 4	Галузь знань 10 «Природничі науки»	<u>нормативна</u>	
Модулів – 3	Спеціальність 103 «Науки про Землю»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 3		1	1
Загальна кількість годин - <u>120</u>		Семестр	
		2	2
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних 4 самостійної роботи – 2,6	Освітній ступінь «бакалавр»	Лекції	
		32 год.	4 год.
		Практичні	
		32 год.	8 год.
		Лабораторні	
		__ год.	__ год.
		Самостійна робота	
		56 год.	108 год.
		Вид контролю: <u>залік</u>	

Частка аудиторних занять і частка самостійної та індивідуальної роботи у загальному обсязі годин з навчальної дисципліни становить:

для денної форми навчання – 53 % аудиторних занять, 47 % самостійної та індивідуальної роботи;

для заочної форми навчання – 12% аудиторних занять, 88% % самостійної та індивідуальної роботи.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-23.10- 05.01/103.00.1/Б/ОК17- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 16/3

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни є ознайомлення здобувачів з географічними регіонами України та світу загалом, їх туристичним потенціалом, впливом туристичної діяльності на соціальний та економічний стан держави та її регіонів.

Завданнями навчальної дисципліни «Географія та туристична діяльність» є:

- засвоєння здобувачами знань про географічні особливості України та світу загалом,
- туристсько-рекреаційні ресурси територій,
- вплив туристсько-рекреаційного використання на їхній стан,
- обґрунтування заходів з раціонального використання ресурсів території, збереження і охорони ресурсів природно-господарського середовища в процесі рекреаційно-туристського природокористування.

Зміст навчальної дисципліни направлений на формування наступних **компетентностей**, визначених ОПП «Управління земельними і водними ресурсами» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 103 «Науки про Землю»:

К03. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

К04. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

К13. Знання та розуміння теоретичних основ наук про Землю як комплексну природну систему.

К22. Здатність ідентифікувати та класифікувати відомі і реєструвати нові об'єкти у геосферах, їх властивості та притаманні їм процеси.

Отримані знання з навчальної дисципліни стануть складовими наступних **програмних результатів** навчання визначених ОПП «Управління земельними і водними ресурсами» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 103 «Науки про Землю»:

ПР01. Збирати, обробляти та аналізувати інформацію в області наук про Землю.

ПР10. Аналізувати склад і будову геосфер (у відповідності до спеціалізації) на різних просторово-часових масштабах.

ПР12. Знати і застосовувати теорії, парадигми, концепції та принципи в науках про Землю відповідно до спеціалізації.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-23.10- 05.01/103.00.1/Б/ОК17- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 16/ 4

ПР14. Брати участь у розробці проектів і практичних рекомендацій в галузі наук про Землю.

В результаті вивчення дисципліни «Географія та туристична діяльність» здобувачі повинні:

- знати географічні особливості різних регіонів України та світу (ПР01, ПР10);
- понятійний апарат, що застосовується у регулюванні туристичної діяльності (ПР12);
- основні інститути механізму регулювання туристичної діяльності; правовий статус суб'єктів туристичних правовідносин (ПР12);
- порядок і сутність легалізації суб'єктів туристичної діяльності (ПР14.);
- механізм договірних відносин у туристичній діяльності (ПР14.);
- правові засади захисту прав учасників туристичних відносин та їх відповідальності (ПР14.).

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1.

Рекреаційно-туристське природокористування.

Теоретико-методологічні основи з питань організації рекреаційно-туристського природокористування.

Тема 1. Вступ. Об'єкт, предмет і завдання навчальної дисципліни.

Поняття ресурсів, основні їхні групи – природно-географічні, природно-антропогенні та суспільно-історичні, їхня загальна характеристика. Природно-географічні рекреаційно-туристські ресурси території. Рекреаційно-туристська діяльність, рекреаційно-туристський потенціал: базові поняття. Концептуальні підходи до рекреаційно-туристської діяльності та її місце в сучасній структурі перебудови господарства. Історія розвитку, стан і проблеми рекреаційно-туристського природокористування в Україні та світі.

Тема 2. Основні засади та правові аспекти організації рекреаційно-туристського природокористування.

Передумови переорієнтації сучасного еколого небезпечного рекреаційно-

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-23.10- 05.01/103.00.1/Б/ОК17- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 16/5

туристського природокористування. Критерії оцінки економічних інструментів та принципи економічної політики для стимулювання ефективного використання та охорони природно-рекреаційних ресурсів. Законодавче та нормативно-правове забезпечення організаційної діяльності у сфері рекреаційних послуг.

Тема 3. Основні види природно-географічних рекреаційно-туристських ресурсів, їхня характеристика, цінність та привабливість як об'єктів рекреаційно- туристського використання.

Природно-географічні рекреаційно-туристські ресурси території – географічні, кліматичні, геолого-геоморфологічні, водні та гідромінеральні, флористично-фауністичні та ґрунтово-земельні. Ландшафтно-географічне різноманіття території як рекреаційно-туристський об'єкт.

Тема 4. Природоохоронні та унікальні території і об'єкти України як об'єкти рекреації і туризму.

Історія розвитку і стан природоохоронної справи в Україні. Об'єкти природо-заповідного фонду та унікальні природно-географічні території і об'єкти України, їхня екскурсійно-туристська і рекреаційна привабливість. (Степовий біосферний заповідник Асканія Нова, Олешківські піски, Тендрівська Коса, Коса Арабатська Стрілка, коса Бірючий острів, коса Кароліно-Бугаз, о. Зміїний, Уманський дендропарк «Софіївка» тощо.

Тема 5. Рекреаційно-туристське природокористування.

Організація і види рекреаційно-туристського природокористування, його соціально-економічна ефективність і можливі негативні наслідки для природно-екологічного середовища. Заходи зі збереження і охорони природно-екологічних умов і рекреаційно-туристського потенціалу території.

Тема 6. Інвентаризація та оцінка рекреаційно-туристського потенціалу регіону.

Формування природного каркасу екологічної безпеки регіону. Концепція антропогенно-техногенних навантажень та їх вплив на ресурсно-туристський

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-23.10- 05.01/103.00.1/Б/ОК17- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 16/6

потенціал регіону. Каркас антропогенно-техногенних навантажень в межах Карпатського регіону.

Змістовний модуль 2.

Практичні аспекти організації рекреаційно-туристського природокористування

Тема 7. Склад, фізико-географічна характеристика, особливості розташування та рекреаційно-туристський потенціал Карпатського регіону.

Склад, геоекономічне положення і загальна фізико-географічна характеристика Карпатського регіону. Природно-рекреаційний потенціал та рекреаційно-туристська привабливість регіону.

Тема 8. Рекреаційно-туристський потенціал Закарпатської області.

Рекреаційно-туристський потенціал Закарпаття: специфіка використання, умови та стан освоєння. Структура капітальних інвестицій за видами економічної діяльності та джерелами фінансування в Україні та Закарпатській області.

Тема 9. Природно-ресурсний потенціал Закарпатської області.

Земельні, водні, біологічні ресурси Закарпатської області. Регіональні проблеми раціонального використання лісових ресурсів. Антропогенний вплив на ліси, питання охорони та відновлення. ПЗФ та рекреаційні ресурси Закарпаття. Транскордонне співробітництво в галузі охорони ландшафтного та біологічного різноманіття.

Тема 10. Історико-культурний потенціал Закарпатської області.

Історико-культурна спадщина Закарпаття. Як невід'ємна частина історії Карпатського регіону. Пам'ятки археології, історії, архітектури і містобудування та монументального мистецтва. Програма збереження

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-23.10- 05.01/103.00.1/Б/ОК17- 2023
	<i>Екземпляр № 1</i>	<i>Арк 16/7</i>

культурної спадщини Закарпаття. Туристичний путівник Закарпаття.

Тема 11. Рекреаційно-туристське природокористування в Закарпатській області.

Основні види, організація та соціально-економічна ефективність використання рекреаційно-туристського потенціалу регіону. Курортно-рекреаційні і лікувально-оздоровчі заклади та об'єкти території. Практика рекреаційно-туристського використання територій ПЗФ регіону, водних, гідромінеральних, водно-болотних та ландшафтно-екологічних угідь і об'єктів. Туристсько-рекреаційні, екологічні, історико-культурні та комплексно-пізнавальні маршрути по території регіону.

Тема 12. Стратегія екологічно збалансованого використання природно-рекреаційних ресурсів Карпатського регіону.

Структура та передумови реалізації стратегії екологічно збалансованого використання природно-рекреаційних ресурсів Карпатського регіону. Умови створення сучасного високопродуктивного рекреаційно-туристичного комплексу.

Тема 13. Сучасні напрями рекреаційно-туристської діяльності.

Сучасний стан територіальних рекреаційних систем. Туристичні дестинації. Сучасні тенденції мережевої організації рекреаційної туристичної діяльності. Кластерні форми систематизації рекреаційно-туристської діяльності.

Тема 14. Історико-культурний потенціал Житомирщини

Сучасний стан територіальних рекреаційних систем. Туристичні дестинації. Сучасні тенденції мережевої організації рекреаційної туристичної діяльності. Кластерні форми систематизації рекреаційно-туристської діяльності.

Тема 15. Історико-культурний потенціал світу загалом.

Сучасний стан територіальних рекреаційних систем. Туристичні

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-23.10- 05.01/103.00.1/Б/ОК17- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 16/ 8

дестинації. Сучасні тенденції мережевої організації рекреаційної туристичної діяльності. Кластерні форми систематизації рекреаційно-туристської діяльності.

4. Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Змістові модулі і теми	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	лекції	практичні	самостійна робота	усього	лекції	практичні	самостійна робота
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні основи з питань організації транскордонного туризму								
Тема 1. Вступ. Об'єкт, предмет і завдання навчальної дисципліни	8	2	2	4	10	1	1	8
Тема 2. Основні засади та правові аспекти організації рекреаційно-туристичного природокористування	8	2	2	4	7		1	6
Тема 3. Основні види природно-географічних рекреаційно-туристських ресурсів, їхня характеристика, цінність та привабливість як об'єктів рекреаційно-туристського використання	8	2	2	4	10	1	1	8
Тема 4. Природоохоронні та унікальні території і об'єкти України як об'єкти рекреації і туризму	12	4	4	4	9	1	1	7
Тема 5. Рекреаційно-туристське природокористування	8	2	2	4	8	1	1	6
Тема 6. Інвентаризація та оцінка рекреаційно-туристського потенціалу регіону	8	2	2	4	6		1	5
Разом за змістовий модуль 1	52	14	14	24	50	4	6	40
Змістовий модуль 2. Практичні аспекти організації туризму в Україні								
Тема 7. Склад, фізико-географічна характеристика особливості розташування та рекреаційно-туристський потенціал Карпатського регіону	8	2	2	4	5			5
Тема 8. Рекреаційно-туристський потенціал Закарпатської області	8	2	2	4	5			5
Тема 9. Природно-ресурсний потенціал Закарпатської області	8	2	2	4	8	1		7
Тема 10. Історико-культурний потенціал Закарпатської області	8	2	2	4	12			12

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-23.10- 05.01/103.00.1/Б/ОК17- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 16/9

Тема 11. Рекреаційно-туристське природокористування в Закарпатській області	8	2	2	4	10			10
Тема 12. Стратегія екологічно збалансованого використання природно-рекреаційних ресурсів Карпатського регіону	8	2	2	4	7			7
Тема 13. Сучасні напрями рекреаційно-туристської діяльності	8	2	2	4	5			5
Тема 14. Історико-культурний потенціал Житомирщини	6	2	2	2	9	1	1	7
Тема 15. Історико-культурний потенціал світу загалом	6	2	2	2	9	1	1	7
Разом за змістовий модуль 2	68	18	18	56	70	2	2	66
ВСЬОГО	120	32	32	72	120	6	8	106

5. Теми практичних занять

	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Вступ. Об'єкт, предмет і завдання навчальної дисципліни	2
2	Тема 2. Основні засади та правові аспекти організації рекреаційно-туристичного природокористування	2
3	Тема 3. Основні види природно-географічних рекреаційно-туристських ресурсів, їхня характеристика, цінність та привабливість як об'єктів рекреаційно-туристського використання	2
4	Тема 4. Природоохоронні та унікальні території і об'єкти України як об'єкти рекреації і туризму	4
5	Тема 5. Рекреаційно-туристське природокористування	2
6	Тема 6. Інвентаризація та оцінка рекреаційно-туристського потенціалу регіону	2
7	Тема 7. Склад, фізико-географічна характеристика особливості розташування та рекреаційно-туристський потенціал Карпатського регіону	2
8	Тема 8. Рекреаційно-туристський потенціал Закарпатської області	2
9	Тема 9. Природно-ресурсний потенціал Закарпатської області	2
10	Тема 10. Історико-культурний потенціал Закарпатської області	2
11	Тема 11. Рекреаційно-туристське природокористування в Закарпатській області	2
12	Тема 12. Стратегія екологічно збалансованого використання природно-рекреаційних ресурсів Карпатського регіону	2
13	Тема 13. Сучасні напрями рекреаційно-туристської діяльності	2
14	Тема 14. Історико-культурний потенціал Житомирщини	2
15	Тема 15. Історико-культурний потенціал світу загалом	2
	Всього	32

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-23.10- 05.01/103.00.1/Б/ОК17- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 16/ 10

6. Завдання для самостійної роботи

	Назва теми	Кількість Годин	
		денна форма	заочна форма
	Модуль 1		
1	Тема 1. Вступ. Об'єкт, предмет і завдання навчальної дисципліни	4	8
2	Тема 2. Основні засади та правові аспекти організації рекреаційно-туристичного природокористування	4	6
3	Тема 3. Основні види природно-географічних рекреаційно-туристських ресурсів, їхня характеристика, цінність та привабливість як об'єктів рекреаційно-туристського використання	4	8
4	Тема 4. Природоохоронні та унікальні території і об'єкти України як об'єкти рекреації і туризму	4	7
5	Тема 5. Рекреаційно-туристське природокористування	4	6
6	Тема 6. Інвентаризація та оцінка рекреаційно-туристського потенціалу регіону	4	5
	Модуль 2		
7	Тема 7. Склад, фізико-географічна характеристика особливості розташування та рекреаційно-туристський потенціал Карпатського регіону	4	5
8	Тема 8. Рекреаційно-туристський потенціал Закарпатської області	4	5
9	Тема 9. Природно-ресурсний потенціал Закарпатської області	4	7
10	Тема 10. Історико-культурний потенціал Закарпатської області	4	12
11	Тема 11. Рекреаційно-туристське природокористування в Закарпатській області	4	10
12	Тема 12. Стратегія екологічно збалансованого використання природно-рекреаційних ресурсів Карпатського регіону	4	7
13	Тема 13. Сучасні напрями рекреаційно-туристської діяльності	4	5
14	Тема 14. Історико-культурний потенціал	2	7

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-23.10- 05.01/103.00.1/Б/ОК17- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 16/ 11

	Житомирщини		
15	Тема 15. Історико-культурний потенціал світу загалом	2	7
	Всього годин:	72	106

7. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання не передбачені навчальним планом.

8. Методи навчання

Метод навчання – спосіб подання (представлення) інформації студентові в ході його пізнавальної діяльності, реалізований через дії, які зв'язують педагога й студента.

1. Пояснювально-ілюстративний метод або інформаційно-рецептивний.

- Назва походить від двох слів: інформація й рецепція (сприйняття).
- Студенти одержують знання на лекції, з навчальної або методичної літератури, через екранний посібник в "готовому" виді.
- Студенти сприймають і осмислюють факти, оцінки, висновки й залишаються в рамках репродуктивного (відтворюючого) мислення.
- Даний метод знаходить широке застосування у вузі для передачі великого масиву інформації.
- Інформаційно-рецептивний метод сам по собі не формує в студента умінь і навичок використання отриманих знань і не гарантує їх свідомого й міцного запам'ятовування.

2. Репродуктивний метод (репродукція - відтворення)

- Застосування вивченого на основі зразка або правила.
- Діяльність студентів носить алгоритмічний характер, тобто виконується за інструкціями, приписаннями, правилами в аналогічних, подібних з показаним зразком ситуаціях.
- Організовується діяльність студентів за кількарізним відтворенням засвоєваних знань. Для цього використовуються різноманітні вправи, лабораторні, практичні роботи, програмований контроль, різні форми самоконтролю.
- Застосовується у взаємозв'язку з інформаційно-рецептивним методом (який передує репродуктивному). Разом вони сприяють формуванню знань,

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-23.10- 05.01/103.00.1/Б/ОК17- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 16/ 12

навичок і вмінь в студентів, формують основні розумові операції (аналіз, синтез, узагальнення, перенос, класифікація).

- Не гарантує розвитку творчих здібностей студентів.

3. Метод проблемного викладу.

- Педагог до викладу матеріалу ставить проблему, формулює пізнавальне завдання на основі різних джерел і засобів.
- Показує спосіб рішення поставленого завдання.
- Спосіб досягнення мети - розкриття системи доказів, порівняння точок зору, різних підходів.
- Студенти стають свідками й співучасниками наукового пошуку.
- Студенти не тільки сприймають, усвідомлюють і запам'ятовують готову інформацію, але й стежать за логікою доказів, за рухом думки педагога.
- Підхід широко використовується в практиці ВНЗ.

4. Частково-пошуковий, або евристичний, метод.

- Полягає в організації активного пошуку рішення висунутих у навчанні (або сформульованих самостійно) пізнавальних завдань.
- Пошук рішення відбувається під керівництвом педагога, або на основі евристичних програм і вказівок.
- Процес мислення здобуває продуктивний характер.
- Процес мислення поетапно направляє й контролюється педагогом або самими учнями на основі роботи над програмами (у тому числі й комп'ютерними) і навчальними посібниками.
- Метод дозволяє активізувати мислення, викликати зацікавленість до пізнання на семінарах і колоквиумах.

5. Дослідницький метод.

- Проводиться аналіз матеріалу, постановки проблем і завдань і короткого усного або письмового інструктажу студентів.
- Студенти самостійно вивчають літературу, джерела, ведуть спостереження й виміри й виконують інші дії пошукового характеру.
- Завдання, які виконуються з використанням дослідницького методу, повинні містити в собі всі елементи самостійного дослідницького процесу (постановку завдання, обґрунтування, припущення, пошук відповідних джерел необхідної інформації, процес рішення завдання).
- У даному методі найбільш повно проявляються ініціатива, самостійність, творчий пошук у дослідницькій діяльності.
- Навчальна робота безпосередньо переростає в наукове дослідження.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-23.10- 05.01/103.00.1/Б/ОК17- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 16/13

Ще одна класифікація методів побудована на основі виділення джерел передачі змісту:

- *Словесні*: джерелом знання є усне або друковане слово (розповідь, бесіда, інструктаж і ін.)

- *Практичні методи*: Студенти одержують знання й уміння, виконуючи практичні дії (вправа, тренування, самоуправління).

- *Наочні методи*: джерелом знань є спостережувані предмети, явища, наочні приклади (ілюстрування, показ).

Дискусійні методи. Елементи дискусії (суперечки, зіткнення позицій, навмисного загострення й навіть перебільшення протиріч в обговорюваному змістовному матеріалі) можуть бути використані майже в будь-яких організаційних формах навчання, включаючи лекції.

- У лекціях-дискусіях звичайно виступають два викладачі, що захищають принципово різні точки зору на проблему, або один викладач, що володіє артистичним дарунком перевтілення (у цьому випадку іноді використовуються маски, прийоми зміни голосу).

- Предметом дискусії можуть бути не тільки змістовні проблеми, але й моральні, а також міжособистісні відносини самих учасників групи. Результати таких дискусій (особливо коли створюються конкретні ситуації морального вибору) набагато сильніше модифікують поведінку людини, чим просте засвоєння деяких моральних норм на рівні знання.

- Дискусійні методи виступають як засіб не тільки навчання, але й виховання.

Ділова гра, як метод активного навчання. Одним з найбільш ефективних активних методів навчання є ділова гра.

Розрізняють три сфери застосування ігрового методу:

1. *Навчальна сфера*: навчальний метод застосовується в навчальній програмі для навчання, підвищення кваліфікації.

2. *Дослідницька сфера*: використовується для моделювання майбутньої професійної діяльності з метою вивчення прийняття рішень, оцінки ефективності організаційних структур і т.д.

3. *Оперативно-практична сфера*: ігровий метод використовується для аналізу елементів конкретних систем, для розробки різних елементів системи освіти.

Педагогічна суть ділової гри:

- активізувати мислення студентів;

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-23.10- 05.01/103.00.1/Б/ОК17- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 16/ 14

- підвищити самостійність майбутнього фахівця;
- внести дух творчості в навчання;
- наблизити навчання до професійної діяльності;
- підготувати студента до професійної практичної діяльності.

Можливості й вимоги методу ділової гри:

- головним питанням у проблемному навчанні виступає «чому», а в діловій грі - «що було б, якби...»
- метод розкриває особистісний потенціал студента: кожний учасник може діагностувати свої можливості поодиночі, а також і в спільній діяльності з іншими учасниками;
- у процесі підготовки й проведення ділової гри, кожний учасник повинен мати можливість для самоствердження й саморозвитку;
- викладач повинен допомогти студентові стати в грі тим, ким він хоче бути, показати йому самому його кращі якості, які могли б розкритися в ході спілкування.

Ціль *ділової гри* - сформувати певні навички й уміння студентів у їх активному творчому процесі.

Позитивні фактори в застосуванні ділових ігор:

- висока мотивація, емоційна насиченість процесу навчання;
- підготовка до професійної діяльності;
- післяігрове обговорення сприяє закріпленню знань.

В основі активних методів лежать:

- діалогічне спілкування, як між викладачем і студентами, так і між самими студентами;
- у процесі діалогу розвиваються комунікативні здатності;
- уміння вирішувати проблеми колективно;
- розвивається мова студентів.

9. Методи контролю

Система оцінювання знань студентів за дисципліною включає поточний, модульний та підсумковий семестровий контроль знань – залік у 2 семестрі. Контроль знань здійснюється за модульно-рейтинговою системою.

Максимальна кількість балів, яку має можливість набрати студент за кожний змістовий модуль, складає 25 балів за 1 змістовний модуль. Підсумкова оцінка визначається як сума балів, набраних студентом за кожний змістовий модуль, та балів, отриманих на заліку.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-23.10- 05.01/103.00.1/Б/ОК17- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 16/ 15

10. Розподіл балів

Поточне тестування та самостійна робота				Сума
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2		
T1-2	T3-6	T7-12	T13-15	100
25	25	25	25	

Шкала оцінювання

За шкалою	Залік	Бали
A	Зараховано	90-100
B	Зараховано	82-89
C		74-81
D	Зараховано	64-73
E		60-63
FX	Не зараховано	35-59
F	Не зараховано	0-34

11. Рекомендована література

Основна література

1. Богатирьова Г.А., Ніколайчук О.А., Романуха О.М., Снігур К.В. Організація туристичної діяльності: методика та практика : [навч. посіб.]. Кривий Ріг: ДонНУЕТ, 2020. 159 с.
2. Навчально-методичний посібник «Актуальні проблеми туризму і сфери послуг» (для студентів спеціальності 242 «Туризм» (усіх форм навчання)). укл. Ю.В.Макогон, К.В.Осипенко. Маріуполь : МДУ, 2021. 168 с.
3. Оздоровчий туризм : навч. посібник для студентів денної форми навчання. Є.Є. Павленко, Г.С. Ільницька, В.О. Павленко. Х. : НФаУ. 2021. 114 с.
4. Спеціалізований туризм: навч. посіб. 2-е вид., переробл. та доповн. Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, каф. туризму та країнознавства. Кривий Ріг: ДонНУЕТ, 2022. 270 с.
5. Теоретичні основи рекреаційної географії : навчальний посібник . С. І. 6. Сюткін, А. О. Корнус, О. Г. Корнус, О. С. Данильченко, О. М. Король; за загальною редакцією С. І. Сюткіна. Суми: ТОВ «Видавничо-поліграфічне підприємство «Фабрика друку», 2022. 72 с.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-23.10- 05.01/103.00.1/Б/ОК17- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 16/ 16

Допоміжна література

1. Війна та туризм: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 11 листопада 2022 р.). К.:ТОВ «Геопринт»,2022. 319 с.
2. Гігієна санаторно-курортних, оздоровчих закладів та рекреаційних зон : учбовий посібник. В. В. Бабієнко, А. В. Мокієнко, Р. Г. Процюк, Є. В. Опря. Одеса : Прес-кур'єр, 2022, 348 с.
3. Демчук Л.І., Кірейцева Г.В. Екологічний туризм у Житомирській області. Тези Міжнародної науково-практичної інтернет конференції «Екологічно сталий розвиток урбосистем : виклики і рішення», 2-3 листопада 2021. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2021. С. 157.
4. Клапчук В.М. Географія курортів України (вибрані лекції) : Навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ, 2023. 48 с.
5. Клапчук В.М. Сучасна курортна справа України (вибрані лекції) : Навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ, 2023. 89 с

12. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Офіційний сайт Верховної ради України (<http://rada.gov.ua/>);
2. Офіційний сайт Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України (<https://mepr.gov.ua/>);
3. Офіційний сайт Державної служби статистики України (<http://www.ukrstat.gov.ua/>).
4. <http://www.tau.org.ua>
5. <http://franceguide.com>
6. <http://www.world-tourism.org>
7. http://www.harrisinteractive.com/harris_poll/index.asp.
8. <http://www.satis.kiev.ua>
9. <http://www.shipregistr.kiev.ua>